

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Pallos István ügyvéd által képviselt felperesnek, a Nemes Ügyvédi Iroda részéről eljáró dr. Nemes Árpád ügyvéd által képviselt I. rendű, a TM-LINE Gazdasági és Tanácsadó, Felszámoló Zártkörűen Működő Részvénytársaság által képviselt II. rendű alperesek ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fejér Megyei Bíróság 2010. november 15. napján meghozott, 15.G.40.043/2007/101. számú ítélete ellen, az I. rendű alperes részéről 102. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit pedig helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 250.000 (kétszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes jogelődje, mint megbízott, és az I. rendű alperes, mint megbízó 2005. augusztus 9-én megbízási szerződést kötöttek. Ebben a felperes jogelődje arra vállalt kötelezettséget, hogy közreműködik az I. rendű alperes hiteleinek átalakításában, a hitelek kiváltásában, új hitelek felvételéhez partner keresésében. A felperesi jogelőd díját a szerződő felek a felperesi jogelőd eljárásnak eredményeként az I. rendű alperesnek folyósított hitel 7 %-ában határozták meg. A felek a megbízási szerződést 2006. január 16-án módosították. A szerződésmódosítás rögzíti, hogy a felperes jogelődje a megbízási szerződésben vállalt feladatokat mindkét alperesre tekintettel, kizárólagos ügyintézési joggal látja el. A felperesi jogelődöt megillető megbízási díj mértékét a folyósított hitel nettó 6 %-ára csökkentették. Az I. rendű alperes tulajdonosai 2006. március 3-án

megvásárolták a II. rendű alperes üzletrészeit. A felperes jogelődje a II. rendű alperes részére hitelkérelmet adott be három különböző bankhoz. A hitelkérelmek elbírálásához az alperesek egyike sem bocsátotta a felperesi jogelőd rendelkezésére a II. rendű alperes 2005. évi mérlegét és a tárgyi eszközeinek az értékbecslését. Hitelminősítés egyik esetben sem történt, a mérleg és az eredménykimutatás benyújtásának elmaradása miatt. A II. rendű alperes a felperes közreműködése és tudta nélkül, 2006. márciusában hitelkérelmet adott be a 'B' Bankhoz. Hitelkérelméhez csatolta a 2005. évi mérlegét és a tárgyi eszközeinek az értékbecslését. A bank 2006. március 28-án hitelszerződést kötött a II. rendű alperessel. A pénzügyintézet a hitelszerződés alapján 300.000.000 forint forgóeszközhitelt bocsátott a II. rendű alperes rendelkezésére. Ezt követően az I. rendű alperes a megbízási szerződést azonnali hatállyal felmondta. A felperes jogelődje vitatta a felmondás jogszerűségét és bejelentette a megbízási díj iránti igényét. Ezután a felperes jogelődje a megbízási díj iránti követelését a felperesre engedményezte.

A felperes a keresetében 18.000.000 forint tőkének, utána 2006. április 6. napjától a kifizetés napjáig járó, a gazdálkodó szervezetek egymás közötti jogviszonyában irányadó törvényes mértékű késedelmi kamatnak és a perrel felmerült költségeinek az egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Keresetében kifejtette, hogy jogelődje mindkét alperessel megbízási szerződést kötött. A megbízási szerződés a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között írásban, a felperesi jogelőd és a II. rendű alperes között szóban és a felek ráutaló magatartásával jött létre. A felperes álláspontja szerint a megbízási szerződés sikeres teljesítését az hiúsította meg, hogy a II. rendű alperes 2005. évre vonatkozó mérlegét és tárgyi eszköz értékbecslését az alperesek nem bocsátották a felperes jogelődjének a rendelkezésére. Ezzel a magatartásukkal az alperesek megszegték a megbízási szerződést. A felperes okfejtése szerint az alperesek azzal is megszegték a megbízási szerződést, hogy maguk jártak el a hitelfelvétel érdekében, annak ellenére, hogy a megbízási szerződés a felperes jogelődjének kizárólagos ügyintézési jogot biztosított. Az alperesek szerződésszegése miatt a felperes jogelődje a megbízást nem tudta eredményesen teljesíteni, elesett a megbízási díjtól, és ebből kára keletkezett. Az alperesek egyetemleges felelősségét arra alapította, hogy az alperesek egymás tevékenységéről tudva közösen próbáltak kibújni a megbízási szerződésből eredő fizetési kötelezettségük alól. A felperes érvelt azzal is, hogy az alperesek tulajdonosi köre megegyezett, mindkét alperes tevékenyen részt vett a hitelszerződések megkötésének a folyamatában.

Az I. rendű alperes a felperes követelését 203.011 forint erejéig elismerte, ezt meghaladóan az alperesek a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték. Védekezésükben hivatkoztak arra, hogy a megbízási szerződés csak a felperes jogelődje és az I. rendű alperes között jött létre, a felperes jogelődje és a II. rendű alperes között azonban nem. Előadták, hogy a felperes jogelődjének az I. rendű alperes érdekében kifejtett tevékenysége nem járt eredménnyel, ezért a felperes jogelődje megbízási díjra nem tarthatott igényt. Tagadták, hogy a felperesi jogelőd közreműködött a II. rendű alperes

hitelkérelmének összeállításában. Kifejtették, hogy az I. rendű alperes felmondása a felperesi jogelőd eredménytelen eljárása miatt jogszerű volt.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 9.000.000 forintot, annak 2006. április 6. napjától féléves időszakonként a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybaki alapkamat 7 %-ával növelt mértékű késedelmi kamatát, valamint 123.460 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Úgy rendelkezett, hogy a felperes 435.000 forint, az alperesek egyetemlegesen 450.000 forint feljegyzett illetéket kötelesek megfizetni az államnak külön felhívásra. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az I. rendű alperes és a felperes jogelődje között a Ptk. 474. §-a szerinti megbízási szerződés jött létre, amelyben a felperesi jogelőd díjazását a szerződő felek a megbízás sikeres teljesítéséhez kötötték. Rögzítette, hogy a II. rendű alperes sem a szerződéskötéskor, sem annak módosításakor nem volt szerződő fél. Az elsőfokú bíróság rámutatott azonban arra, hogy a módosított megbízás a II. rendű alperes érdekében való eljárásra is kiterjedt. Az I. rendű alperes tulajdonosai, mint a II. rendű alperes leendő tulajdonosai, erre irányuló megbízást is adtak a felperes jogelődjének. A perben kihallgatott tanúk vallomásából az elsőfokú bíróság tényként állapította meg azt, hogy a II. rendű alperes üzletrészeinek a megvásárlása után a felperes jogelődje nem csupán a II. rendű alperes érdekében, hanem a II. rendű alperes utasításai szerint járt el. Kifejtette, hogy a felperes jogelődje és a II. rendű alperes 2006. március végéig szorosan együttműködtek. Mindebből az elsőfokú bíróság azt a jogi következtetést vonta le, hogy a megbízási szerződés a felek ráutaló magatartásával a felperes jogelődje és a II. rendű alperes között is létrejött, mégpedig a felperes jogelődje és az I. rendű alperes között létrejött írásbeli szerződésben rögzített tartalommal. Az elsőfokú bíróság okfejtése szerint ezt támasztja alá a szerződést kötő személyek azonossága, valamint egyező akaratukon alapuló együttműködése is. Az elsőfokú bíróság a megbízási szerződés kizárólagosságra vonatkozó rendelkezésének megszegéseként értékelte azt, hogy az alperesek a felperes tájékoztatása és közreműködése nélkül nyújtottak be hitelkérelmet a II. rendű alperes részére a 'B' Bankhoz. Az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az alperesek szerződésszegése hiúsította meg a felperes jogelődje számára a megbízás sikeres teljesítését, így az alperesek a szerződés megszegésével kárt okoztak a felperes jogelődjének. Az okozott kárt a Ptk. 318. § (1) bekezdése és a 339. § (1) bekezdése alapján kötelesek megtéríteni. A perben beszerzett szakvélemény alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes jogelődjének tevékenysége hozzájárult a II. rendű alperes hitelfelvételéhez. A felperesi jogelőd közreműködésének mértékét 50 % arányban állapította meg. Kifejtette, hogy a felperesi jogelőd eljárásának sikerét a megbízási szerződés idő előtti megszűnése akadályozta meg, ami alapos ok nélkül történt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperesek egyetemleges kötelezettségét az egységes szerződéskötési akaratuk, egységesen meghozott üzleti döntéseik, és eljárásuk szándékegysége alapozza meg. Ebben a körben az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a II. rendű alperes a felvett hitelből 189.000.000 forintot juttatott az I. rendű alperesnek.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása és 203.011 forintot meghaladóan a kereset elutasítása, továbbá a felperes perköltségben marasztalása iránt az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes jogelődje és a II. rendű alperes között ráutaló magatartással megbízási szerződés jött létre, amely alapján a felperes jogelődjét díj illette meg. Fenntartotta azt az előadását, hogy a felperes jogelődje a II. rendű alperes forgóeszköz hitel iránti kérelmének elkészítésében nem vett részt. Vitatta a perben kirendelt szakértőnek azt a megállapítását, amely szerint a bank a hitelkérelem elbírálásakor az alpereseket cégcsoportként vizsgálta. Rámutatott, hogy ebben az esetben az I. rendű alperes gazdasági helyzete miatt a hitelkérelmet a pénzintézetnek el kellett volna utasítania. Az I. rendű alperes a fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy részéről a megbízási szerződés felmondása nem volt indokolatlan és jogellenes. A felperes jogelődje ugyanis akkor sem tudta volna a megbízást eredményesen teljesíteni, és hitelt biztosítani az I. rendű alperesnek, ha az I. rendű alperes a II. rendű alperes mérlegét és tárgyi eszköz értébecslését a felperesi jogelőd rendelkezésére bocsátotta volna. Az I. rendű alperes előadta, hogy a felperes jogelődje a II. rendű alperes képviselőjében semmilyen hitelkérelmet nem nyújtott be, a hitelkérelem benyújtására a II. rendű alperes törvényes képviselőitől sem kapott megbízást. Vitatta az alperesek egyetemleges marasztalásának a jogalapját. Okfejtése szerint az a körülmény, hogy a II. rendű alperes a felvett hitelből az I. rendű alperesnek kölcsönt adott, nem alapozza meg az alperesek egyetemleges felelősségét.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az I. rendű alperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen csak az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében kizárólag az ítélet 203.011 forintot meghaladó marasztaló rendelkezését támadta. Ezáltal az ítélet keresetet elutasító, a II. rendű alperest marasztaló, valamint az I. rendű alperest 203.011 forint és kamatai megfizetésére kötelező rendelkezése a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján, első fokon jogerőre emelkedett. Emiatt a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét kizárólag a fellebbezéssel támadott, az I. rendű alperest 203.011 forintot meghaladóan marasztaló rendelkezés tekintetében vizsgálta felül.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés nem megalapozott.

A felperes a keresetében az I. rendű alperessel szembeni követelését a felperes jogelődje és az I. rendű alperes között létrejött megbízási szerződés megszegésére alapította. Ezzel szemben az I. rendű alperes az ellenkérelmében tagadta a szerződésszegést. Állította, hogy a felperes jogelődjének az I. rendű alperes érdekében végzett tevékenysége nem járt sikerrel, ezért a felperesi jogelőd nem tarthatott igényt megbízási díjra.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy az I. rendű alperes, mint megbízó és a felperes jogelődje, mint megbízott között 2005. augusztus 9-én a Ptk. 474. § (1) bekezdésében körülírt megbízási szerződés jött létre, amiben a felek a felperesi jogelőd megbízási díjra való jogosultságát a megbízás sikeres teljesítéséhez kötötték. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a megbízási szerződésnek a II. rendű alperes nem volt alanya.

A szerződő felek a megbízási szerződést 2006. január 16-án azzal a tartalommal módosították, hogy a felperes jogelődjének a megbízási szerződés alapján elvégzendő tevékenységeit kiterjesztették a II. rendű alperes érdekében való eljárásra is. Az I. rendű alperes, mint megbízó a szerződés módosításában azzal is megbízta a felperes jogelődjét, hogy a II. rendű alperes számára is keressen partnert új hitel felvételéhez. Ezáltal a szerződő felek a megbízási szerződésben olyan szolgáltatást kötöttek ki, amit a felperes jogelődje harmadik személy - a II. rendű alperes - részére volt köteles teljesíteni.

A Ptk. 233. § (1) bekezdése szerint, ha a felek harmadik személy részére teljesítendő szolgáltatásra kötöttek szerződést, e harmadik személy csak akkor válik közvetlenül jogosulttá, hogy a felek ezt kifejezetten kikötötték.

Az I. rendű alperes és a felperes jogelődje között létrejött megbízási szerződés nem tartalmaz olyan kikötést, ami szerint a II. rendű alperes számára teljesítendő szolgáltatás követelésére a II. rendű alperes válik közvetlenül jogosulttá. Ilyen kikötés hiányában a megbízási szerződésből eredő, a megbízót terhelő valamennyi kötelezettség - mind az I. rendű, mind a II. rendű alperesnek teljesítendő szolgáltatások tekintetében - az I. rendű alperest terhelte.

A Ptk. 277. § (4) bekezdése kimondja, hogy a felek a szerződés teljesítésében együttműködésre kötelesek. A kötelezettnek a szerződés teljesítése érdekében úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a jogosultnak pedig ugyanilyen módon elő kell segítenie a teljesítést.

A megbízottól az adott helyzetben általában elvárható, hogy a megbízó rendelkezésére bocsássa azokat az okiratokat, amelyek a megbízás sikeres teljesítéséhez szükségesek, különösen, ha a szerződésben a megbízó megbízási díját a megbízás sikeres ellátásától tették függővé. Ennek alapján az I. rendű alperesnek, mint megbízónak, a szerződésből eredő kötelezettsége volt az, hogy minden olyan iratot átadjon a felperes jogelődjének, ami ahhoz volt szükséges, hogy akár az I. rendű, akár a II. rendű alperes hitelkérelmét a pénzügyi intézetek kedvezően bírálják el.

Az I. rendű alperes azzal, hogy nem adta át a felperes jogelődjének a II. rendű alperes 2005. évi mérlegét és tárgyi eszköz értébecslését, ami a II. rendű alperes hitelkérelmének az elbírálásához szükséges volt, az együttműködési kötelezettségét megszegte. Ez a szerződésszegés megghiúsította a megbízás eredményes ellátását,

és azt hogy a felperes jogelődje a megbízási díjra való jogosultság szerződésben kikötött feltételét teljesítse.

Az I. rendű alperes és a felperes jogelődje a 2006. január 16-én kelt szerződésmódosításban kikötötték, hogy a felperes jogelődje mindkét alperes érdekében kizárólagos ügyintézésre jogosult.

Az I. rendű alperesnek a megbízási szerződésből eredő kötelezettsége volt az is, hogy a felperesi jogelőd kizárólagos ügyintézését mindkét alperes érdekében kifejtett tevékenységre kiterjedően lehetővé tegye, a kizárólagos ügyintézészt biztosítsa. Az I. rendű alperes ezt a szerződésben vállalt kötelezettségét is megszegte azáltal, hogy a II. rendű alperes hitelkérelmének ügyintézését nem bízta a felperes jogelődjére, a hitelkérelem benyújtásáról még csak nem is tájékoztatta a felperes jogelődjét.

Az ítéltábla rámutat arra, hogy 2006. március 3-át követően az I. rendű és a II. rendű alperesnek ugyanazok a személyek voltak a tulajdonosai. Ez a körülmény lehetővé tette, hogy az I. rendű alperes a II. rendű alperes javára teljesítendő szolgáltatásokra is kiterjedően, akadály nélkül eleget tegyen valamennyi, a szerződésben vállalt kötelezettségének.

A megbízási szerződés kizárólagosságra vonatkozó rendelkezésének megszegése szintén alkalmas volt arra, hogy megghiúsítsa a megbízási eredményes teljesítését.

A felperesi jogelőd tevékenységének sikertelensége az I. rendű alperes szerződésszegésére vezethető vissza. A megbízási sikertelensége folytán a felperes jogelődje megbízási díjtól esett el, ezáltal a felperesi jogelődöt az I. rendű alperes felróható magatartásával okozati összefüggésben kár érte.

A Ptk. 318. § (1) bekezdése értelmében a szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének - ha a jogszabály kivételt nem tesz - nincs helye.

A Ptk. kártérítés általános szabályait megállapító 339. § (1) bekezdése kimondja, hogy aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Ezeknek a jogszabályi rendelkezéseknek az alapján a felperes keresetének jogalapja az I. rendű alperessel szemben fennáll.

A módosított megbízási szerződés értelmében a felperes jogelődjét a bármelyik alperesnek folyósított hitel nettó 6 %-ának megfelelő összegű megbízási díj illette meg.

A periratokhoz csatolt hitelszerződésből megállapítható, hogy a II. rendű alperes 300.000.000 forint összegű forgóeszközhitelt kapott. Ennek a 6 %-a 18.000.000 forint, így a kereset az összeg tekintetében is megalapozott, azonban az erre irányuló fellebbezés hiányában a Fővárosi Ítéltáblának nem volt jogi lehetősége a marasztalás felemelésére.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperest másodfokú perköltség megfizetésére.

Budapest, 2011. április 20.

Dr. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Lente Sándor s. k. előadó bíró, Dr. Csóka István s. k. bíró